

Anders Yding
Frøavlskonsulent
Østjylland og
Djursland

Erling Christoffersen
Avlschef
Vestdanmark

Driftsfællesskabet Fyrbjergsgaard og Mariesminde I/S på Samsø satser stort på græsfrø

Klimaet på Samsø er velegnet til at dyrke de fleste arter af græsfrø. Boniteten varierer, men store dele af øen er god landbrugsjord. Solen skinner meget og regnmængderne er under landsgennemsnittet, hvilket gør skårlægning interessant. Disse forudsætninger gør, at Driftsfællesskabet Fyrbjergsgaard og Mariesminde I/S (DFM) har valgt at have et stort areal med frø

Et kig ud over det smukke kystnære landskab på Samsø

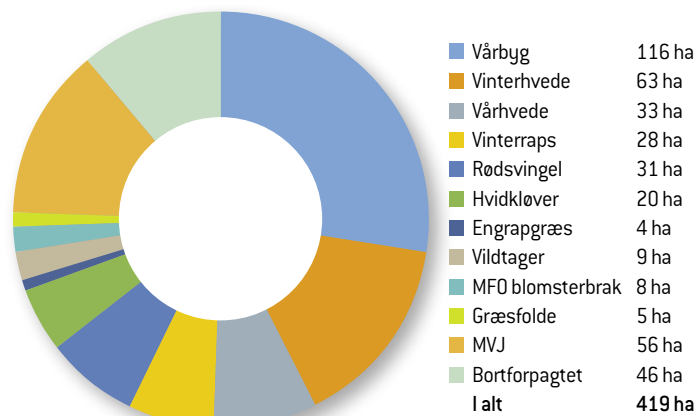
Søren Wiese er et kendt navn på Samsø fra sin tid som inspektør på Brattingsborg Gods fra 2006 til 2013. Søren er agrarøkonom fra Næsgård Landbrugsskole og købte i 2011 sit eget landbrug, hvor han bor sammen med sin Jeanette og sønnerne Friis og Laust. Jeanette deler interessen for landbrug og har indrettet rideskole på gården i Pillemark. I 2013 oprettede Søren firmaet SW-Agro, hvorfra han tilbyder privat rådgivning og kurser indenfor planteavl.

Interessen for græsfrø har Søren fået ind med modernælken, eftersom hans far var forvalter på Valbygård lidt nordvest for Slagelse. Frøavl har lige siden fulgt med Søren på de ejendomme, hvor han har arbejdet i Danmark og Sverige. Med købet af sit eget landbrug blev frøavl for alvor en stor del af hans liv.

Driftsfællesskabet Fyrbjergsgaard og Mariesminde

Ejerne af Fyrbjergsgaard og Mariesminde har i en årrække samarbejdet om markdriften på deres ejendomme, og DFM blev en realitet i 2016. Jorden er forpagtet til driftsfællesskabet, og bliver nu drevet mere rationelt og effektivt. Søren Wiese, der ejer Mariesminde på 60 ha, er arbejdende driftsleder for driftsfællesskabet, som yderligere har en fast mand ansat.

DFM driver totalt 418 ha, hvor al jorden er ejet. I 2017 er 296 ha med salgsafgrøder, men dette areal øges de næste par år, når 45 ha bortforpagtet jord tages hjem igen.

Figur 1. Afgrødefordeling på DFM 2017

Der dyrkes frø i 55 ha svarende til 19 pct. af salgsafgrøderne til høst 2017. Målet er at dyrke så meget frø, som sædskiftet kan bære fagligt. Frøarealet er øget lidt til høst 2018 og fordelt på rødsvingel, bakkesvingel, engrapgræs og hvidkløver. Arealet er især øget, fordi der har været mulighed for basisfrøavl af bakkesvingel.

Rødsvingel har siden starten i 2013 givet pæne udbytter over landsgennemsnittet, hvilket også er opnået i Greensleeves, se tabel 1. Maxima var i 2016 en noget tynd 1.års mark på lettere jord placeret nord for Nordby, der blev meget tørkeramt. Udbyttet var ikke tilfredsstillende, men marken tegner godt til kommende høst. Engrap-

græs er ret ny i markplanen og lægges ud i hvidkløver. Udbyttet i engrapgræs var påvirket af nogle startvanskeligheder og en noget hullet mark. Hvidkløvermarken stod helt fantastisk igennem hele vækstsæsonen, men den var for tæt og vegetativ pga. et højt plantetal og høje kalital.

Tabel 1. Udbytter i frø 2016 på DFM og i Danmark

	Udbytte Kg pr. ha	Gennemsnit for DK 2016 Kg pr. ha
Rødsvingel Greensleeves	1.525	1.248
Rødsvingel Maxima	910	1.460
Hvidkløver Rivendel	329	624
Engrapgræs Balin	840	1.246

Dyrkningsstrategi med snitning af halm og efterafgrøder

Der er stor forskel på jordens beskaffenhed i driftsfællesskabet.

"Jeg kan mærke, at jorden er mere levende og dyrkningssikker på de arealer, som kom til i 2011 end de marker, der blev tilkøbt i 2016. Årsagen er, at jeg snitter al halmen, hvor det er muligt," fortæller Søren. Halmen bliver kun fjernet på udlægsmarker og inden høst af 2. års frømarker. Der er ellers brug for halmen på Samsø, så det at nedmulde halm er ikke normal praksis på øen. Nedmuldning af halm kombineret med et stort areal med efterafgrøder, især olieræddike, er med til at gøre jorden mere dyrkningssikker på sigt. En del af det nytilkøbte jord har været drevet intensivt med grøntsager, hvor stenstrenglægning og tung trafik var en del af dyrkningen.

"Den form for drift er bestemt ikke noget jorden elsker," siger Søren med et smil på læben og fortsætter. "Vi forsøger at rette op på skaden ved at dyrke frøgræs. Med tiden vil jorden få tilført store mængder organisk materiale fra græsrodderne og det snittede frøgræshalm".

"Jeg kan mærke, at jorden er mere levende og dyrkningssikker på de arealer, som kom til i 2011 end de marker, der blev tilkøbt i 2016"

Brugt men god maskinpark

Der findes ingen supermoderne maskiner i driftsfællesskabet og alle maskiner er af ældre dato, som Søren udtrykker det. Maskinerne kommer fra de to ejere samt enkelte indkøbte brugte maskiner. Søren er meget forsigtig med at købe nye maskiner og regner meget på økonomien i forhold til behovet. Lommeregneren siger at maskinsaldoen maksimalt må være 5.000 kr. pr. ha af det dyrkbare areal, hvilket giver en samlet maskinsaldo på ca. 1,5 mio. kr. Lige nu regner Søren på køb af en brugt mejetærsker, da de indtil nu har lejet en ind uden fører til at bjærge høsten. Søren er bevidst om, at udgifter til reparationer skal holdes på et fornuftigt niveau, så de ikke ødelægger driftsøkonomien eller udførelsen af den planlagte markdrift. Begge traktorer har kørt over 6000 timer, så det er klart at vi holder skarpt øje med hvor driftssikre de er, siger Søren.

Etabelering af frømarkerne i fokus

Trods den strikse og lidt konservative indstilling til maskininvestering, har Søren stort fokus på korrekt etablering af afgrøderne, både raps, korn og græsfrø. Ønsket på sigt er at få en såmaskine, hvor man har mulighederne for at så 24 cm/24 cm, tildele gødningen ved såningen og variere både sådybde og udsædsmængde under kørsel. I dag sker etableringen med to 4m Nordsten radsåmaskiner. Den ene sidder på en kombiharve og den anden bruges til såning af frøafgrøderne. Begge maskiner er ombygget, så såsæden bliver placeret korrekt. Dæksæden til frøafgrøderne sås på 24 cm rækkeafstand og frøet på 12 cm.

fortsættes næste side ►

Øverst ses Søren med den hjemmebyggede Nordsten, med trykruller, der styrer sådybden. Denne såmaskine sår kornet. Nederst ses den anden Nordsten der bruges til frøudlæg. Bemærk spredepladen på de forreste såtrage

Maskinoversigt	
Traktorer	John Deere 6920 med frontlæsser, 170 hk Renault RZ 725, 200 hk
Rendegraver	New Holland
Radsåmaskiner	4 m Nordsten med kombiharve 4 m Nordsten til frø
Gødningsspreder	Bredal B6 gødningsvogn
Marksprøjte	Danfoil 20 m
Plov	6 furet Kverneland vendeplov
Harver	3 stk. 3-6 m af ældre dato
Klippegrej	Fingerklipper og slagleklipper
Diverse	Vogne mm

– fortsat fra side 5

Et nyt planlager med kørefaste gulve er klar til årets høst

Nybygget tørreri til

Sidste sommer blev en ældre løsdriftstald på 1300 m² på en tilkøbt ejendom totalt renoveret og ændret til planlager med fire store plansiloer og kørefast gulv i hårdttræ. Hver silo kan indeholde 500 tons korn. Tørringen foregår med fire 35 hk blæsere. Planlageret ligger syv km fra Søren's bopæl, men al automatik kan styres hjemmefra med mobiltelefonen. Det nye planlager udnyttes p.t. bedst til korn, og frøet tørres på mindre tørrerier med pansertoppe. Det er muligt i fremtiden at tørre frøet færdigt på det nye lager og så flytte det ind på de mindre planlagre på lagerleje til senere levering.

Rødsvingelavl på to sorter

Frøavl af rødsvingel sker på to sorter, Maxima med lange udløbere og den noget finere sort Greensleeves uden udløbere. Maxima dyrkes på den lettere jord og er moden nogle dage før den anden. Væselhale forekommer i meget begrænset omfang, men al rødsvingel er fra i år for en sikkerheds skyld alligevel lagt ud i vårbyg sået på 24 cm rækkeafstand. Efterfølgende sås rødsvingel udlægget lidt på sned på 12 cm rækkeafstand. Enårig rapgræs er ikke et stort problem på ejendommen, og da der er rift om traktorerne i såtiden, nedprioriteres den klassiske sprøjtning med DFF efter såning på bar jord, frem for en Hussar OD behandling senere mod enårig rapgræs. DLF anbefaler ellers varmt DFF-behandlingen, så Søren lover at overveje, om han kan opfylde behandlingen fremover.

Frøavlskonsulent Anders Yding og Søren Wiese i engrapgræsset, der tegner godt midt i maj

Halmen fjernes både efter høst af dæksæden og efter første frøår. Afbrænding er svært at få gennemført på øen, da der er mange turister på dette tidspunkt. Derfor bliver genvæksten afpudset flere gange i løbet af efteråret. Mange af øens marker er små og irregulære med en stor andel foragre. Derfor benyttes både Agil og Focus Ultra mod grove græsser og spildkorn for at holde frømarkerne rene. Vækstreguleringen klares med 1, 25 l CCC + 0,4 l Moddus M pr. ha. Til høst 2018 er der udlæg af Ridu bakkesvingel til basisfrø, og målet er at lave en god kvalitet uden væselhale.

Hvidkløver og engrapgræs udfordrer fagligheden

Hvidkløver og engrapgræs er to forholdsvis nye afgrøder i markplanen. Søren har dyrket dem før i sin tid på Sjælland, og han synes, det er spændende og udfordrende at dyrke dem. Udbytterne har ikke været tilfredsstillende indtil nu, men han håber, at han med et større fokus på etableringen, kombineret med gode råd fra konsulenten, kan få udbytterne op over landsgennemsnittet. Frøet lægges ud i vårbyg, med vårbyggen på 24 cm, og blandingen af hvidkløver og engrapgræs sås efterfølgende overligt med alle tragte.

”Fremspiringen har næsten været for god de sidste par år med lidt for kraftige og tætte frøafgrøder til følge. Dette skyldes at udsædsmængden i kløver på 2 kg pr. ha ligger i den høje ende kombineret med et rigtig godt såbed. Udsædsmængden bliver justeret ned fremadrettet,” siger Søren. Skårlægningen klares med en fingerklipper og det er planen at få monteret et pickup i skærebordet på mejetærskeren.

De firbenede afpudsere bliver der flere af fremover til at fjerne genvækst i frømarkerne

Flere får til afpudsning

Søren og Jeanette har på nuværende et fårehold på omkring 40 dyr. Det er meningen de næste par år at øge besætningen til omkring 100 dyr. Fårene vil indgå som en del af dyrkningen af frøafgrøderne, hvor de vil medvirke til afpudsningen både efterår i græsset og forår i kløveren. 🌱

Om Samsø

Fakta

🌱 Ca. 12.000 ha i alt

🌱 Ca. 6000 ha dyrkbar/landbrugsjord

🌱 Ca. 3700 personer bor på Samsø

🌱 Ca. 35 aktive landmænd